

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK ÇALIŞMALARI BİRİMİ
ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKASI¹
Son Düzenlenme Tarihi: 30.01.2024

İÇİNDEKİLER

A. GİRİŞ

B. KURUM HAKKINDA

- 1. Biz Kimiz?**
- 2. Hedeflerimiz**
- 3. Çalışmalarımızda Çocuklarla Doğrudan ve Dolaylı Çalışmalarımız**

C. ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKAMIZ

1. Amaç, Kapsam ve Tanımlar

- a. Bu Belgeyi Neden Oluşturduk?**
- b. Bu Belgenin Kapsamı Nedir?**
- c. Bu Belgede Yer Alan Kavramları Nasıl Tanımlıyoruz?**

2. Koruma ve Önleme Prosedürleri

- a. Çocuk Güvenliği Risklerinin Azaltılması**
- b. İşe Alım Süreçleri**
- c. Sözleşmeler ve Ortaklıklar**
- d. Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması**
- e. Çocukların Anlamlı Katılımlarının Sağlanması**
- f. İletişim Çalışmaları**
- g. Satın Alma ve Lojistik**
- h. Davranış Kuralları**

3. Bildirim ve Yanıtlama Mekanizması

¹ İngilizce de sıklıkla "Child Safeguarding" olarak ifade edilen bu kavram Türkçe'ye sıklıkla "Çocuk Güvenliği" olarak çevrilmiş ve kullanılmıştır. Bunun dışında kurumların bu tanıma benzer şekilde çocuk koruma, çocuk katılımına odaklanan politika belgeleri de bulunmaktadır. Çocuklar için daha kapsayıcı, katılımcı ve güvenli ortamlar oluşturmayı içerecek şekilde bu kavramı kullandık.

4. **Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerinin İzlenmesi ve Gözden Geçirilmesi (Hesap Verebilirlik ve İzleme)**
5. **Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerine Dair Farkındalık Sağlanması**

EKLER

EK 1: Çevrimiçi Etkinliklerde Yetişkinlere ve Çocuklara Yönelik Çocuk Katılımı Yönergesi

EK 2: İletişim Çalışmaları

EK 3: Davranış Kuralları

EK 4: Tanımlar İçin Yararlanılan Kaynaklar

EK 5: Whatsapp vb. İletişim Amaçlı Uygulamalar için Grup Anlaşması Örneği

A.GİRİŞ

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi (BİLGİ ÇOÇA), İstanbul Bilgi Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı Sivil Toplum Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi altında çalışmalar yürüten bir birimdir. Üniversiteler çocuk haklarını koruma sorumluluğu taşırlar. Bu politika belgesi üniversite bünyesinde faaliyet gösteren BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nin çalışmaları ile sınırlıdır. Bu belgenin gelecek yıllarda üniversite içerisinde çocuklarla yürütölen her çalışmayı içerecek şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu politika belgesinin hazırlanmasının temel dayanağı Türkiye'nin de taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Sözleşme'ye bağlı ek protokol ve ilgili metinlerdir. Bununla birlikte BİLGİ ÇOÇA çocuk haklarını koruyan ilgili tüm ulusal ve uluslararası mevzuat ile birlikte üniversiteleri ilgilendiren mevzuat çerçevesinde çalışmalarını yürütür.

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi üniversite bünyesinde yer aldığı için üniversitenin ilgili mevzuatına ve kurumsal ilkelerine uygun davranır. Kurumsal ilkeler içerisindeki ilgili başlıklar ve dokümanlar şunlardır:

- [Akademik Özgürlük](#)
- [Sürdürülebilirlik](#)
- [Topluma Hizmet](#)
- [Etik ve Uygunluk](#)
- [Toplumsal Cinsiyet Eşitliği](#)

- [Bilgi Güvenliği](#)
- [Kişisel Verilerin Korunması](#)
- [Bilgi Edinme](#)
- [Kapsayıcılık, Eşitlik ve İçerme Politikası](#)

Çocuk Güvenliği Politika Belgesi yukarıda yer verilen kurumsal ilkeleri destekleyici niteliktedir. Bu belge, BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nin tüm çalışmalarının BM Çocuk Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere çocuk haklarına uygun bir şekilde hayata geçirilmesine yönelik bir niyet beyanıdır.

B.KURUM HAKKINDA

1. Biz Kimiz?

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak tüm çocukların görüşlerine değer verilen ve haklarının korunduğu bir dünyaya katkıda bulunmak için 20 Kasım 2007'den beri çocuk hakları alanında çalışıyoruz. Çocuk haklarının çocuklar tarafından bilinmesini ve kullanılmasını, çocuklarla çalışan yetişkinlerin çocuk haklarını korumak için güçlenmesini amaçlıyoruz. Güncel çalışma alanlarımız olan çocuk hakları eğitimi, insan hakları eğitimi, çocuk katılımı, çocuğun iyi olma hali, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk işçiliği ile mücadele alanlarında araştırmalar yapıyoruz, eğitim materyalleri, modelleri geliştiriyoruz ve yaygınlaştırıyoruz. Aynı zamanda çocukların seslerini duyurabilecekleri araçlar geliştiriyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için bünyesinde yer aldığımız İstanbul Bilgi Üniversitesi içinde ve dışında disiplinlerarası işbirliğini sağlamayı önemsiyoruz. Sivil toplumun ve üniversitenin kaynaklarını birleştirmek ve harekete geçirmek için kolaylaştırıcı rol üstleniyoruz.

2. Hedeflerimiz

- Çocuklarda ve çocuklarla birlikte çalışan yetişkinlerde çocuk haklarına ilişkin farkındalığı artırmak;
- Çocukların kendileriyle ilgili konularda karar verme becerilerini geliştirmek;
- Yetişkinlerin çocukları ilgilendiren konularda alınacak kararlara ve geliştirilecek politikalara çocukların katılımını sağlama becerilerini geliştirmek;
- Çocukların toplumsal katılımlarını arttırmak için görüşlerini, düşüncelerini aktarabilecekleri araçlar ve ortamlar yaratılmasına katkıda bulunmak;

- Üniversite içinde ve dışında disiplinlerarası işbirliği sağlayarak çocuk hakları ve çocuğun iyi olma hali alanında bilgi üretmek ve yapılan çalışmaları sürdürülebilir kılmak;
- Çocuk ve insan hakları alanında çalışan sivil toplum örgütleriyle işbirlikleri geliştirmek, sivil toplumun çocuk hakları alanında güçlenmesini sağlamak.

3. Çocuklarla Doğrudan Birlikte Çalıştığımız Alanlar

BİLGİ ÇOÇA olarak yürüttüğümüz farklı projelerde ve gerçekleştirdiğimiz etkinliklerde çocuklarla doğrudan ya da dolaylı olarak iletişim kuruyoruz.

Güncel çalışmalarımız kapsamında çocuklarla doğrudan çalıştığımız alanlar:

- Geliştirilen bir eğitim materyali için pilot denemeleri
- Kurumlarla işbirliği yoluyla doğrudan çocuklara yönelik yapılan atölyeler
- Çocuklara yönelik, çocuklarla birlikte yapılan şenlikler, etkinlikler
- Çocuklara yönelik araştırmalar
- Çocuklara danışma süreçleri

Güncel çalışmalarımız kapsamında çocuklara dolaylı olarak etkimiz olan alanlar:

- Proje ve eğitim materyallerini yaygınlaştırma süreçleri
- Çocuklarla çalışan kişilere yönelik eğitimler ve iletişim çalışmaları

Tanımlarda da yer verdiğimiz gibi çocuklarla bir araya gelen bireyleri ve kurumları desteklemek, işbirlikleri kurmak başta olmak üzere çocukların haklarına erişimi konusunda çalıştığımız için hemen hemen tüm faaliyetlerimizde çocuklarla dolaylı olarak bağlantı kuruyor ve çalışmalarımızın çocuklara dolaylı ya da doğrudan etkisi olduğunu düşünüyoruz.

C. ÇOCUK GÜVENLİĞİ POLİTİKAMIZ

1. Amaç, Kapsam ve Tanımlar

a. Bu Belgeyi Neden Oluşturduk? Bu Belgeye Neden İhtiyaç Duyduk?

Bu belgenin ortaya çıkmasında etkili olan iki önemli ihtiyacımızdan söz etmek istiyoruz. İhtiyaçlarımızdan biri çocuk güvenliği açısından riskli olabilecek pratiklerimizi

dönüştürmek. Bir diğeri ise çocuk hakları ve çocuğun iyi olma hali perspektifinden söylemlerimizle pratiklerimizin uyuşmasına dair kurum için bir “değerlendirme sistemi” oluşturmak. Ayrıca birimde çalışan kişiler değişse de bu metnin kalıcı bir metin olmasını, paydaşlarımızla birlikte üzerinde ortaklaştığımız bir belge olmasını hedefliyoruz. Bu metnin ihtiyaçlara ve geri bildirimlere göre gelişime açık olmasını önemsiyoruz.

b. Bu Belgenin Kapsamı Nedir?

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi ofisinde çalışanlar, gönüllüler, stajyerler, çalışmalarımızda yer alan uzmanlar, akademisyenler, üniversite içinde ve dışında hizmet aldığımız kişiler ve kurumlar bu belgenin kapsamı içindedir. Birim çalışanları, gönüllüler, stajyerler ve çocuklarla doğrudan çalışan kişiler bu belgede yer alan tüm prosedürleri bilmek ve uygulamaktan sorumludur. Diğer kişi ve kurumların da bu prosedürleri uygulamak konusunda çaba harcaması için bu belgeyi bir bilgi notu olarak bu kişi ve kurumlara iletmeyi hedefliyoruz. Bu belgede yer alan maddelerden birinin ya da birkaçının belgenin iletildiği kişilerin ve kurumların çalışma şekilleriyle ve kendi iç politikasıyla çeliştiği durumlarda ilgili madde ya da maddeler geri bildirimine açıktır.

c. Çocuk Güvenliği Politikasında Kullanılan Kavramları Nasıl Tanımlıyoruz?

çocuk: 18 yaşın altında, gelişen kapasiteye sahip, yetişkinlerden farklı ihtiyaçları olan hak sahibi bireylerdir.

çocuk güvenliği: Bu kavram, çocuklarla birlikte çalışılan tüm ortamlarda çocukları her türlü -kasıtlı ya da kasıtsız- ihmal ve istismar riskinden uzak tutmak için gereken önleyici çalışmalara odaklanır. Aynı zamanda çocuğun iyi olma halini destekleyen, sürdürülebilir ve anlamlı bir katılımın hayata geçtiği ve çocuk haklarının korunduğu güvenli ortamlar yaratılmasını ifade eder.

çocuğun üstün yararı: Gerçekleştirilecek etkinlik ve girişimlerin, alınacak kararların çocuklar üzerinde yaratacağı etkisinin çocukların da görüşü alınarak ve değerlendirilerek; çocukların iyi olma halini destekleyecek seçimlerin yapılması,

çocukların ihtiyaçları doğrultusunda gerekli hizmetlerin sağlanmasıdır. İngilizce'deki "best interest" kavramı Türkçe'ye çevrildiğinde; bazen çocuğun "üstün yararı", bazen "öncelikli yararı" bazen de "yüksek yararı" olarak kullanılabilir.

çocuk koruma: Çocuk haklarının hayata geçmesi ve çocukların her türlü istismar ve sömürüden korunması için önleyici, koruyucu ve destekleyici mekanizmaların geliştirilmesidir. Diğer bir ifade ile çocuk koruma, çocukların her türlü şiddet, zarar görme ve hak ihlali riskinden uzak biçimde, yaşamlarının ve gelişimlerinin desteklenmesidir.

çocuk katılımı: Çocuk katılımı, çocukların görüşlerini rahatça ifade etmeleri, bu görüşlerin ciddiye alınması ve tüm çocukların kendilerini ilgilendiren kararların alınma süreçlerinde etkin rol almalarıdır. Bunun için yetişkinlerin çocukların ihtiyaçlarına uygun gerekli önlemleri alması ve düzenlemeleri yapmasıdır.

çocuğun iyi olma hali: Çocuğun iyi olma hali çocuğun sağlık, eğitim, maddi durum, ilişkiler, katılım, risk ve güvenlik gibi alanlarda öznel (çocuğun kendi gözünden iyi olma halini gösterecek göstergelerle) ve nesnel kriterlerle (gelir, eğitim durumu, sağlık hizmetlerine erişim gibi) durumunu bütüncül bir şekilde yansıtmaya çalışan bir yaklaşımdır.

çocuklarla doğrudan çalışmalarımız: Birim çalışmaları kapsamında doğrudan çocuklarla çeşitli zaman ve mekanlarda (yüz yüze ya da çevrimiçi) bir araya gelmesini, iletişim kurulmasını kapsar.

çocuklarla dolaylı çalışmalarımız: Birim çalışmaları kapsamında çocuklarla bir araya gelen bireyleri ve kurumları desteklemek, bireylerle ve kurumlarla işbirlikleri kurmak başta olmak üzere, çocukların haklarına erişimine dair çalıştığımız için hemen hemen tüm faaliyetlerimiz bu kapsama girmektedir.

çocuğa karşı şiddet: Çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından fiili veya potansiyel zararlarla sonuçlanan her türlü kötü muameleyi, fiziksel, duygusal, ekonomik veya cinsel istismarı, ihmali veya ihmalkar davranışı, ticari veya başka amaçlı sömürüyü kapsar.

çocuğa yönelik istismar/çocuk istismarı: Yetişkinin çocuk üzerinde gücünü kötüye kullanarak çocuğa sağlığı, yaşamı, gelişmesi veya onuru açısından zarar vermesi olarak tanımlanabilir. İstismar fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel istismar şeklinde olabilir.

çocuğa yönelik ihmalkar davranış/çocuk ihmali: Çocuğun bakımından sorumlu kişilerin, çocuğun iyi olma hali için sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam koşulları gibi alanlarda yapılması gerekenleri (yapabilmesi mümkünken) yapmaması; çocuğun gelişimi için gerekli imkanları sunmada ihmalkar davranmasıdır.

Tanımları hazırlarken yararlanılan kaynaklar EK 4 bölümünde yer almaktadır.

2. Koruma ve Önleme Prosedürleri

a. Çocuk Güvenliği Risklerinin Azaltılması

BİLGİ ÇOÇA olarak çalışmalarımızı yürütürken çocuklar için güvenli alanlar oluşturma sorumluluğumuz olduğunu biliyoruz. Planlama aşamasından başlayarak tüm çalışmalarımızda uygulama ve izleme aşaması da dahil olmak üzere ortaya çıkabilecek riskleri mümkün olduğu kadar katılımcı bir biçimde (çocuklar ve diğer paydaşlar için) belirlemeye ve çalışmalarımızı bu riskleri en aza indirecek şekilde düzenlemeye çalışırız.

b. İşe Alım Süreçleri

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nde işe alım süreçlerinde çocuklarla çalışma deneyimi olan, çalışmalarını yaparken çocuk katılımı perspektifiyle hareket eden ve hak temelli yaklaşımı benimseyen, bu alanlarda güçlenmek isteyen kişilere öncelik vermeye özen gösteririz. Özellikle doğrudan çocuklarla çalışacak kişilerin öncesinde bu konuda

yeterince deneyim sahibi olmasına dikkat ederiz. İşe girerken imzalanan ve uymakla yükümlü olunan iş sözleşmesiyle birlikte çocuklarla doğrudan çalışmalar yürütecek kişilere bu belgeyi ve eklerini iletiriz. EK 3'te yer alan Davranış Kuralları'na uymayı taahhüt etmelerini isteriz. Bunlar dışında işe alınan tüm kişiler üniversitemizin İnsan Kaynakları prosedürlerini ve gerekliliklerini de yerine getirmekle sorumludur. Tüm bu kişilerin işe girişlerinin yapılabilmesi için alınan adli sicil kaydında çocuklar açısından risk oluşturabilecek bir suç kaydının olmaması da gerekmektedir.

Gönüllü olarak birime destek vermek isteyenlere de aynı şekilde bu belgeyi ileterek, bu politikayı kabul ettiklerinden emin oluruz. Kişilerin çalışma süreci ve gönüllülük süreçleri boyunca çocuk hakları, çocuk katılımı, çocuk güvenliği konularında kendilerini destekleyecek eğitimler gerçekleştiririz. Aynı zamanda bu tür eğitimlerde yer almalarını teşvik ederiz.

c. Sözleşmeler ve Ortaklıklar

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi tarafından yapılan sözleşmelerde yer alan faaliyetlerin çocuklar için en az risk oluşturacak şekilde hayata geçebileceği bir şekilde düzenlenmesini sağlarız. Sözleşme ve ortaklık kurulacak tarafın geçmişte çocuklara zarar veren bir faaliyetinin olmamasına özen gösteririz. Sözleşme aşamasında çocuk güvenliği politikamızı taraflara göndeririz ve sözleşmelerin bir EK'i olması için çaba gösteririz. Taraflara gönderirken aksi bir geri bildirim vermedikleri takdirde politikaya uygun davranacaklarını kabul etmiş sayılacaklarına dair bir bilgilendirme yaparız. Ayrıca politika belgesinin gönderildiği kurum yetkilisinin çalışma kapsamında ÇOÇA ile ilişkilenecek tüm kişi ve kurumlara belgeyi iletmesini isteriz.

d. Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerin doğası gereği çocuklardan alınan kişisel bilgilerin korunması ve saklanması konusunda özen gösterme yükümlülüğümüz olduğunu kabul ederiz. Çocukların kişisel verilerinin alınması ve etkinliğe katılım, bir konu ile ilgili görüş alma vb. durumlarda; ÇHS md. 17'de düzenlenen bilgiye erişim hakkı ve çocuk katılımı ilkeleri çerçevesinde çocukların anlamlı ve yeterli bir şekilde sürece dair bilgilendirilmesini önceliklendiririz.

Kişisel bilgilerin alınması ve korunması açısından whatsapp ve benzeri uygulamaların grup kurma özelliğini (gruba eklenen kişilerin bilgilerinin gruptaki herkesle paylaşılması nedeniyle) sürece yayılan, çocukların birbirleriyle iletişim kurmasını gerektiren projelerde kullanırız ve tüm grup üyeleri ile EK 5'teki örneğe benzer bir ortak grup kullanım anlaşması yaparız. Eğer bir gereklilik yoksa, davranış kurallarımıza bağlı kalacak biçimde toplu mesaj ya da telefon yoluyla çocuk, bakımveren ve stk çalışanı ile doğrudan iletişim kurarak ilerleriz.

e. Çocuğun Anlamli Katiliminin Sağlanması

BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi olarak yürüttüğümüz proje, araştırma ve her türlü çalışmada BM Çocuk Hakları Komitesi tarafından yayınlanan [Genel Yorum 12](#)'de belirtilen çocuğun katılım hakkına ilişkin ilkelere dikkat ederiz. Her çalışmamızda farklı düzeylerde çocuk katılımını hayata geçirmeye çalışırız. Bu doğrultuda çocuklardan geri bildirim alma/değerlendirme süreçleri ve çocuk danışma ekipleri oluşturma sıklıkla kullandığımız katılım mekanizmalarıdır. Bu mekanizmaları daha etkin kullanabilmek için çocukların ve yetişkinlerin bir arada olduğu, birlikte tartıştığı etkinlikler düzenlemeye çalışmaktayız. Bu etkinliklerde çocukların katılımını desteklemek ve katılımın önündeki engelleri kaldırmak üzere EK1'de yer alan yönergeleri ilgili kişilere ulaştırırız..

f. İletişim Çalışmaları

Çocukların hem çevrimiçi hem de çevrimdışı ortamlarda kendilerini ifade etme, görselleri ve sözleriyle var olma [hakları](#) olduğunu biliyoruz. Kendilerine ait görsellerin ve yazılı materyallerin çalışmalarımızda nerede ve nasıl kullanıldığı ve dijital ortamda karşılaşılabilecekleri riskler hakkında çocukları yeterince bilgilendirmenin sorumluluğumuz olduğunu biliyoruz. Bu doğrultuda hem çocuklar (yaş gruplarına ve özelliklerine uygun olacak şekilde) hem de yasal sorumluları için onam formları hazırlar ve bu formların doldurulması ile onamlarını alırız. Çocuklarla doğrudan çalışmalarımızda yer alan BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi çalışanları, gönüllüleri, dışarıdan gelen gazeteci, fotoğrafçı vb. kişiler; bu belgeden ve EK 2'de yer alan kurallardan sorumludur. Çalışmalardan önce bu belgeyi kendileriyle paylaşırız ve buna uyacaklarına dair taahhütlerini alırız.

g. Satın Alma ve Lojistik

Çocuk istismarı ile ilişkisi olan kişi ve kurumlardan hizmet ya da ürün satın almamaya, bu kişi ve kurumlarla işbirliği içinde olmamaya dikkat ederiz.

h. Davranış Kuralları

Çocuklarla doğrudan çalışan tüm bireylerin çocuğa zarar vermeyen, ayrımcılık içermeyen, katılımı ve yüksek yararı gözetilen tutum ve davranışlar içinde olma sorumluluğu vardır. Çocukların güvende olması ve anlamlı katılımlarının sağlanması için bireylerin yapması gereken ve kaçınması gereken davranışlar bu politika belgesinde yer alan EK 3'te belirtilmiştir. Çocuklarla doğrudan çalışacak tüm kişilere ekte yer alan bu davranış kuralları iletilecektir.

3. Bildirim Mekanizması ve Yanıtlama Mekanizması

[İnternet sitemizde](#) yer alan form aracılığıyla çocukların yaşadıkları rahatsızlığı isterlerse ifade edebileceği bir bildirim formuna yer veririz. Gönüllüler, yetişkinler gibi farklı gruplar için bu formları farklı versiyonlarda hazırlarız. Bu form aracılığıyla gelen bildirimlerin şu an BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi ofisinde çalışmakta olan [kişilerin](#) tamamına ulaşacağı konusunda bilgilendirme yaparız.

Ofis telefon hattını da (0 212 311 75 66) bildirim için çocuklarla paylaşarak, form dışında telefon üzerinden iletişim kurmalarını sağlarız. Her etkinlikte birimden çocuk güvenliğinden sorumlu kişinin kim olduğunu çocuklara söyleriz. Böylelikle çocuklar etkinlik esnasında bildirim birim çalışanlarından birine doğrudan da iletebilirler. Eğer kurumsal işbirlikleri varsa kurumlardan iletişimde olduğumuz ve çocuk güvenliğinden sorumlu olan kişilere herhangi bir bildirim gelip gelmediğini de takip ederiz.

Bildirimlerin ofis çalışanlarından biriyle ilgili olduğu durumlarda şeffaflığın sağlanması ve bağımsız karar verilmesi için ekip dışından ve/veya üniversite içinden bir uzman görevlendiririz. Bu bildirim niteliğine göre tek bir uzman da görevlendirilebilir ya da bir ekip kurulabilir. Bildirim ofis çalışanlarından biriyle ilgili değilse birim çalışanlarından bir kişi süreci yönetmekle görevlendirilir. Bildirim sonrasındaki sürecin ivedilikle ve şeffaflıkla

yürütülmesi sağlanır. Bildirim ve yanıtlanma mekanizmalarının yüz yüze ve çevrimiçi ortam için çeşitlendirilmesi üzerine çalışmalarımıza devam etmekteyiz..

Yasal olarak bildirilmesi gereken durumlarda konuyu ilgili kurumlara iletmenin yasal bir yükümlülüğümüz olduğunu biliyoruz. Bunu yaparken böyle bir bildirim yapacağımız konusunda çocukları ve yasal sorumlularını da bilgilendiririz.

Bu süreçlerde konuya bağlı olarak gerekli olduğu durumlarda üniversitenin disiplin yönetmeliği, etik kurulu ve [Cinsel Tacizi ve Saldırısı Önleme Birimi](#) gibi yapılarla iletişim ve işbirliği içinde oluruz.

4. Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerinin İzlenmesi ve Gözden Geçirilmesi (Hesap Verebilirlik Ve İzleme)

Çocuklardan ve kurumlardan aldığımız geri bildirimler bu belgenin işlevselliğinin sağlanması için çok önemlidir. Bu nedenle bu kanalı hep açık tutar ve yılda en az 1 defa olmak üzere düzenli olarak gözden geçirme ve güncelleme çalışmaları yaparız. Üzerinde çalışmaya devam ettiğimiz ve çalışmaya başlayacağımız başlıklar şunlardır:

- Tüm metnin gözden geçirilmesi, ihtiyaçlar çeşitlendikçe düzenlemelerin yapılması,
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin üniversitedeki iç mevzuat ve yapılarla uyumlaştırılması,
- Bildirim ve yanıtlanma mekanizmasının çeşitlendirilmesi ve süreç akışının netleştirilmesi,
- Çocuk Güvenliği Politika Belgemizin duyurulması, tanıtımı, iletişimi.

5. Çocuk Güvenliği Politika ve Prosedürlerine Dair Farkındalık Sağlanması

Bu politika belgesinin hayata geçirilmesi için içeriğinin anlaşılması ve benimsenmesi çok önemlidir. Bunu sağlamak için ihtiyaca göre bilgilendirme için etkinlikler düzenlemeye devam etmeyi ve ihtiyaç durumunda çocukların ve diğer faydalanıcıların ana dillerine çevirmek gibi ek uygulamalar yapmayı hedefliyoruz.

EKLER:

EK 1

Çevrimiçi Etkinliklerde Yetişkinlere ve Çocuklara Yönelik Çocuk Katılımı Yönergesi

ÇOCUK KATILIMI YÖNERGESİ

BİLGİ ÇOÇA olarak çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin bir arada olduğu (çocukların konuşmacı, planlayıcı ya da katılımcı olduğu) etkinlikler organize ediyoruz. Hem çocuklar hem de yetişkinler için etkinliklerin öncesinde kendilerine iletteceğimiz bir yönerge hazırladık.

YETİŞKİNLER İÇİN

Çocukların katılımını anlamlı kılmak amacıyla yetişkinlere bazı hatırlatmalarımız var. Aşağıdaki notları etkinlikten önce okumanızı rica ederiz.

Yetişkinler olarak (organizasyon yürütücüsü/konuşmacı/dinleyici/moderatör vb.) kendimize notlarımızı şu şekilde derledik:

- Öncelikle çocuklar için görüşlerini rahat ve özgür biçimde ifade edebilecekleri **güvenli alanları sağlama sorumluluğumuzu** unutmayalım.
- Yetişkinler olarak **çocuk haklarını korumaktan sorumluyuz**. Çocukların ve gençlerin zarar görebileceği, onları tehlikeye atabilecek her durumun önlenmesi bizim sorumluluğumuz. Bu sorumluluğumuzun -etkinlik öncesi, sırası ve sonrası dahil olmak üzere- her zaman farkında olalım.
- Çocukların **gönüllü katılımı** esastır. Çocukların her soruya cevap vermekle veya yorum yapmakla yükümlü olmadıklarını hatırlayalım.
- Yetişkin bir konuşmacıya/dinleyiciye **hitap ederken kullandığımız ses tonunun ve dilin** benzerini çocuk konuşmacılar/dinleyiciler için de kullanalım. Etkinlikteki yetişkin konuşmacılarla konuşurken kullanmadığımız “canım”, “tatlım” gibi sözcükleri çocuklarla konuşurken de kullanmayalım.

- Soru sorarken, yorum yaparken kullandığımız **dilin herkes için anlaşılır ve sade olmasına** dikkat edelim.
- Geniş bir izleyici kitlesi önünde çevrimiçi ya da yüz yüze ortamda konuşma yaparken göz teması kurma ihtimali azalacağı için bazı zorluklar yaşanabilir. Yorum yaparken ve/veya soru sorarken **destekleyici ve güçlendirici bir dil** kullanmaya özen gösterelim. Her türlü **ayrımcı ifadeden ve söylemden uzak** duralım.
- Çocuklar; içinde yer aldıkları gruplar, kurumlar, okullar, ülkelerindeki başka çocuklar vb. adına konuşmayacak. **Dolayısıyla her çocuğun kendi deneyimini aktardığını** unutmamalıyız.
- **Çocuklarla özel olarak iletişim kurmamalıyız.** Özellikle çevrimiçi etkinliğe katılan bir çocukla yapılan her türlü özel görüşmenin, özel sohbetin, özel mesajlaşmanın veya video görüşmesinin yasak olduğunu; çocuklarla yalnızca güvendiği yetişkinlerin veya etkinliği organize eden kişilerin aracılığıyla ve ihtiyaç duyulursa iletişim kurulabileceğini lütfen unutmamalıyız.
- Çevrimiçi etkinliklerde; bir çocuk konuşmacı tarafından yapılan sunum hakkında yorum yapmak veya ona bir soru sormak istediğimizde, lütfen sohbet kısmındaki "herkese" seçeneğini kullanarak mesaj atalım. Lütfen **hiçbir şekilde çocuklarla doğrudan iletişim kurmaya çalışmamalıyız.**
- Eğer ihtiyaç varsa etkinlik sırasında ancak öncesinde haber verilerek **fotoğraf ve video çekimi yapılacağına dair onamlar hem çocukların kendisinden hem de bakım verenlerinden etkinliğin öncesinde alınmıştır.** Onam alınmış olsa dahi önceden **izin almadan/haber vermeden** çocukların görüntülerini çekmekten, kaydetmekten ve sosyal medya iletilerimizde/diğer belgelerimizde buldukları yeri, ad-soyadını veya onların tanınmasını sağlayacak diğer verileri belirtmekten uzak duralım.
- Çocukların çevrimiçi etkinliklerde **mikrofonlarını ve kameralarını ne zaman açacaklarına dair karar verme haklarına saygı** gösterelim. Bu konuda **asla ısrar etmeyelim.**

ÇOCUKLAR İÇİN

Sizlerin katılım hakkının güvenli bir biçimde hayata geçebilmesi için etkinlik öncesinde ve sırasında dikkat edilmesi gerekenleri aşağıda bulabilirsiniz. Etkinlik sonrasında bu maddelerin dikkate alınmadığını düşünüyorsanız ya da bu maddelere ekleme önerileriniz olursa bizlerle (etkinlik sorumluları) iletişime geçebilir, cocukcalismalari@bilgi.edu.tr adresine e-posta yoluyla iletebilirsiniz.

- Etkinliğe katılmadan önce tüm çocuklar etkinlik hakkında yeterince bilgilendirilir.
- Etkinliğe katılım konusunda hiçbir çocuğa herhangi bir baskı yapılamaz. Gönüllü katılım esastır.
- Etkinlikte ancak ihtiyaç duyulursa ve etkinlik öncesinde gerekli onaylar (hem çocuklardan hem çocuğun bakımından sorumlu kişilerden) alınmışsa fotoğraf ve video çekimi yapılabilir. Onaylar alınmış olsa da etkinlikte fotoğraf ve video çekimine dair bilgilendirme katılımcılara sözel olarak da iletilir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerini rahatça ve özgürce ifade edeceği ve kendilerini güvende hissedebilecekleri bir alan sağlanmaya çalışılır.
- Etkinlikte çocukların aşağıdaki gibi durumlara karşılaşmaması için önlemler alınır, karşılaştığı durumlarda gerekli müdahaleler yapılır:
 - Aşırı ısrar ve baskı altında olma
 - Rahatsız edici temas, dokunma, sarılma, hitap, mesaj
 - Yetersiz, eksik hissettirme - küçümseme
 - Aşağılanma, etiketlenme, ayrımcılık
 - Şiddet
- Yukarıdaki durumlara ve bunlar dışındaki durumlarda çocuklar herhangi bir sorunla veya kötü muamele ile karşılaşarlarsa kime ulaşabilecekleri, kimden destek isteyecekleri bilgisi çocuklarla paylaşılır.
- Etkinlikte farklı yaştaki ve özelliklerdeki çocuklar için anlaşılır ve sade bir dil kullanmaya özen gösterilir.
- Yetişkinlerin çocukların gelişimlerini destekleyen ve güçlendiren bir dil ve yaklaşıma sahip olması için hatırlatmalar yapılır.
- Katılımcılar arasındaki çocukların da kendi aralarında birbirlerini destekleyen ve güçlendiren bir dil ve yaklaşıma sahip olacakları bir ortam için çaba harcanır.
- Etkinliğin süresi, etkinliğin yapılacağı mekan planlanırken çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olmasına dikkat edilir.

- Etkinlik sırasında da çocukların gönüllü katılımına önem verilir. Çocukların daha önce evet dediği bir şeye dair kararlarını değiştirme, hayır deme hakkına saygı gösterilir.
- Çocukların etkinlikte görüşlerini özgürce ifade etmesi konusunda sıkıntı yaşamamaları için etkinlik içeriği, ortamı ve düzeni gözden geçirilir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerine ve varlığına saygı duyulur, çocuklar dikkatlice dinlenir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerine değer verilir, görüşler dikkat alınır.
- Etkinlikte ve sonrasında çocukların önerilerini, yorumlarını ve sorularını rahatlıkla ve farklı yöntemlerle iletebilmesi için gerekli hatırlatmalar yapılır.
- Çocuklarla çalışacak kişilerin çocuklarla çalışma konusunda yeterli beceri ve deneyime sahip olmasına dikkat edilir. Bu kişiler, çocuklarla çalışırken dikkat etmeleri gereken davranış kurallarını ve sorumluluklarını bilirler.

Kaynak: 13. Avrupa Çocuk Hakları Forumu organizasyon ekibi tarafından hazırlanan çocuk katılımı yönergesinden yararlanılmıştır.

EK 2

İletişim Çalışmaları

- Çevrimiçi ya da yüz yüze çalışmalarda çocukların görüntülerinin alınacağı, fotoğraflarının çekileceği durumlarda kendilerinden ve bakım verenlerinden onam formu alırız.
- Onam formu alırken alınan fikirlerin, çekilen fotoğraf ve video kaydı gibi görsel malzemelerin nerede ve nasıl kullanılacağı hakkında çocukları ve aileleri bilgilendiririz.
- İletişim kanallarımızda çocukları zayıf, güçsüz bireyler olarak gösteren görsel ve yazılı herhangi bir materyal kullanmayız.
- Çocukların yayınlanacak haber ya da röportajda nasıl temsil edildiğini, nasıl yer aldığını değerlendirmek için yayınlanmadan önce ilgili kişi ya da kurumdan içerikleri bize göndermelerini rica ederiz.
- İletişim çalışmalarımızda çocukların özel yaşam hakkına ve güvenliğine önem veririz.
- Çocuklar dijital ortamda kendilerine ait ses ya da görsel paylaşılmasına onay verdiklerinde bu onayın gerçekten ne anlama geldiği, onayın geri çekilmesi

durumunda verilerin dijital ortamda tamamen yok edilemeyeceği konusunda kendilerini bilgilendiririz.

- Kendi görselleri, isimleri ile çevrimiçi ortamlarda bulunmalarından doğabilecek riskler konusunda çocukları bilgilendiririz.

EK 3

Davranış Kuralları

HER ZAMAN

- Tüm çocuklara, sahip oldukları farklılıklar, koşullar ve değerler ne olursa olsun saygılı ve eşdeğerli davranacağım.
- Çocukların özel yaşamına, kişisel alanına, bedensel söz hakkına, sınırlarına ve özel eşyalarına saygı göstereceğim.
- Çocukların kendilerini doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren tüm konularda karar alma süreçlerinde yer almaları için onları destekleyeceğim.
- Çocuklarla çalışırken şiddetsiz, hiyerarşik olmayan, yapıcı ve kapsayıcı tutum ve davranışlar sergileyeceğim.
- Çocukların kendilerini rahat ve güvende hissedeceği alanlar sağlanmasını, kendilerini rahat, özgürce ifade etmelerini ve geri bildirimlerini iletebilmelerini destekleyeceğim. Çocukları dinleyeceğim, “hayır” demelerine alan açacağım; görüşlerini dikkate alacağım. Çocukların görüşlerine dair alınan kararlar ve gerçekleştirilen çalışmalara dair çocuklara geri bildirimde bulunacağım.
- Çocukların, bakım verenlerinin kişisel bilgilerini (telefon, açık adres, e-posta adresi vb.) gizli tutacağım.
- Bir çocukla yalnız kalmam gereken durumlarda çocuğun güvende olması için önlem alacağım. Başka bir yetişkinin ortamda bulunmasını sağlayacağım.
- Çocuklar ve aileleri/bakım verenleri için güvenli ortam yaratabilmek için onlarla işbirliği içinde olacağım.
- Çalışma planlarını ve çalışma ortamlarını düzenlerken çocuğun yaşını, gelişimini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak ortaya çıkabilecek riskleri en aza indirecek şekilde düzenlemeye dikkat edeceğim.

- Çocukların özel eşyalarını kendi talepleri doğrultusunda koruyacağım ve çocukların bilgisi olmadan herhangi bir şekilde bu eşyalara müdahale etmeyeceğim.
- Çalışmalarım sırasında herhangi bir çocuğun BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi çalışanları dışında şiddete maruz kaldığına tanık olursam birimin çalışanlarından biri ile paylaşacağım.
- BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi çalışanlarından birine dair bir tanıklığım olursa birimin bağlı olduğu [BİLGİ STÇM yönetim kurulundaki](#) kişilere bildirim yapacağım.
- Çocukların yanında zarar görmesine sebep olabilecek eşyalar bulunduğunu fark ettiğimde bunu göz ardı etmeyeceğim. O eşyanın güvenli alandan çıkarılmasını sağlayacağım.

ASLA

- 18 yaşından küçük biriyle hiçbir şekilde romantik ve/veya cinsel bir ilişki biçimi kurmayacağım. Bunun istismar olduğunu ve yasa dışı suç olarak tanımlandığını, hiçbir şeyin bu şekilde davranmak için bir mazeret olamayacağını biliyorum.
- Hiçbir çocuğa vurmayacağım. Fiziksel ya da sözel aşağılayıcı, alçaltıcı ve istismar edici hiçbir davranışta bulunmayacağım.
- Çocuklarla öpmek, sarılmak, okşamak dahil olmak üzere hiçbir şekilde fiziksel temasta bulunmayacağım. Acil durumlarda müdahale etmek üzere fiziksel temasta bulunmak zorunda kaldığımda bilgilendirme yapacağım.
- Desteğe ihtiyacı olduğunu ifade etmemişse çocuğun kendi başına yapabileceği şeyleri onun yerine yapmayacağım.
- Asla çocuklar adına karar almayacağım. Çocuklar için en iyisine kendi başıma karar verebileceğimi düşünmeyeceğim.
- Çocuğun emeğini sömürmeyeceğim.
- Çocuklarla çalışmalarım sırasında çocukların bulunduğu ortamda sigara içmeyeceğim.
- Çocuklar arasında ayrımcılık yapmayacağım, hiçbir çocuğu kayırmayacağım ve dışlamayacağım.
- Çocuklara ve birlikte çalıştığım kişilere yönelik cinsiyetçi davranış ve tutumlardan kaçınacağım.

- Çocuklara yalan söylemeyeceğim. Cevaplamak istemediğim bir soru sorulduğunda da yalan söylemeyeceğim. Paylaşmak istemediğimi ifade edeceğim.
- Çocuklarla çalışırken alkol veya herhangi bir madde etkisinde olmayacağım.
- Çocuklara ait bilgileri çocuğun yüksek yararı gerektirmedikçe hiçbir şekilde kimseyle paylaşmayacağım. Söz konusu durumlarda öncelikli olarak çocuğun onayını alacağım.
- Yürütülen çalışma dışında kişisel paylaşımlarım için çocukların fotoğrafını veya videosunu çekmeyeceğim. Yürütülen çalışma için gerekli olduğu durumlarda da fotoğraf ya da videonun nerede ve nasıl kullanacağını açıklayarak çocukların ve ailesinin/yasal sorumlusunun iznini alacağım.
- Çocuğu ve ailesini tehlikeye sokabilecek hikaye ve görüntüleri yayınlamayacağım.
- Çocukları gösteren pornografi seyretmeyeceğim, yayınlamayacağım, üretmeyeceğim ve paylaşmayacağım. Çocuklara pornografik malzeme göstermeyeceğim.
- Görev aldığım çalışma gerektirmedikçe çocuklara ait hiçbir kişisel bilgiyi, görseli kişisel araçlarımda saklamayacağım. Kişisel olarak yaygınlaştırmayacağım.
- Görev aldığım çalışma gerektirmedikçe birlikte çalıştığım çocuklarla ve aileleriyle/bakım verenleriyle sosyal ağlar aracılığıyla iletişim kurmayacağım. Çocuklarla ve aileleriyle profesyonel sınırların dışında birimdeki rolüm/görevim üzerinden bir ilişki geliştirmeyeceğim.
- BİLGİ ÇOÇA Çocuk Güvenliği Politikası ve Davranış Kuralları ile ilgili herhangi bir ihlalde ve ihlal şüphesinde göz yumma, görmezden gelme veya bildirmeme davranışlarında bulunmayacağım.

EK 4: TANIMLAR İÇİN YARARLANILAN KAYNAKLAR

- BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu
(<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>)
- Hayata Destek Derneği
https://www.youtube.com/watch?v=6EC11gik3Y&ab_channel=hayatadestek

- Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (2002), Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El Kitabı
- Çocuğa Şiddeti Önlüyoruz Ortaklık Ağı Çocuk Koruma Politika Belgesi
<http://www.cocugasiddetionluyoruz.net/storage/app/media/uploaded-files/cocuk-koruma-politika-belgesi1612-1.pdf>
- Çocuklara Kötü Muamelenin Önlenmesi: Bu Konuda Harekete Geçilmesine ve Kanıt Toplanmasına Yönelik bir Kılavuz
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_tur.pdf?sequence=21&isAllowed=y
- Eşitsiz Bir Toplumda Çocukluk
<https://bilgiyay.com/wp-content/uploads/2019/01/eşitsiz-bir-toplumda-çocukluk.pdf>

EK5:

Whatsapp vb. İletişim Amaçlı Uygulamalar Uygulamalar için Grup Anlaşması Örneği

- Gruptaki herkesin güvenliğinden gruptaki hepimiz sorumluyuz.
- Grup ilk açıldığında ya da kurulduktan sonra gruba yeni bir kişi dahil olduğunda grupta kimlerin olduğu bilgisi verilir. Grup kuralları gruba yeni eklenenlerle paylaşılır.
- Grup üyelerinin telefon numaraları, profil fotoğrafları, ad-soyad bilgisi vb. kişisel bilgileri grup dışındaki kişilerle paylaşmayız. Paylaşılmasının zorunlu ve gerekli olduğu durumlarda öncelikle bilgisi paylaşılacak kişiden nerede paylaşılacağı bilgisi verilerek izin alırız.
- Whatsapp grubunda bir sorun yaşandığında <https://cocuk.bilgi.edu.tr/cocuk-guvenligi-politikamiz/> sayfasında yer alan yöntemler kullanılarak bildirim yapabiliriz..
- Grubun kurulma amacı, gruptaki kişilerin ihtiyaçları kapsamında anlaşmaya yeni maddeler grup kararı ile eklenebilir. (Örnek: Belirlenen bir saatten sonra gruba yazmamak vb.).

İlk yayınlanma tarihi: 19 Kasım 2021

Düzenlemeler

Gözden Geçirme Tarihi: Ocak 2022

Gözden Geçirme Tarihi: Nisan 2022

Gözden Geçirme Tarihi: 24.11.2022

Gözden Geçirme Tarihi: 27.11.2023

Gözden Geçirme Tarihi: